

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název materiálu	08 - Poezie 70. let, písňové texty
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Český jazyk a literatura
Ročník	4. ročník
Obor, Kód	Obchodník, 66–41–L /008, Operátor oděvní výroby, 31-43-L/004
Anotace	Pracovní list je věnován osobnostem poezie daného období.
Autor	Mgr. Dana Vlasáková
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Student se orientuje v literárním kontextu, rozumí novým termínům, rozebírá poezii
Klíčová slova	Literatura 2. poloviny 20. století, Seifert, Žáček, Kryl, písničkáři
Druh výukového zdroje	Pracovní list
Typ interakce	kombinované
Cílová skupina	student
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	17-19
Datum vytvoření	7.10. 2012

1. K jakému odkazu se hlásily básnické skupiny předchozího období?

2. Zopakujte si, co je období „normalizace“

Literatura oficiální – Jiří Žáček – autor literatury pro děti, básník, redaktor. Básně 70. let se vyznačují milostnou tematikou.

- Karel Sýs – autor několika básnických sbírek i studií.

Neoficiální – Jaroslav Seifert – básnická sbírka Morový sloup (vyšla v Kolíně nad Rýnem) – autor se loučí se životem, motivy smrti, loučení, pomíjivosti, vzpomíná na zemřelé přátele.

- J.H. Krchovský (Jiří Hásek) díla vycházela zejména v samizdatu – dekadentní ladění, motivy erotiky, smrti

3. Pracujte s texty

Jiří Žáček – Text –appeal

Já jsem ten homo consumens
co pořád někde
něco shání
Já jsem ten homo consumens
Já chci mít všechno
co je k mání
A to co není
chci tím spíš
Se mnou je vážně jenom kříž

Já jsem ten homo consumens
ubohá oběť
svýho pudu
Já jsem ten homo consumens
co je tu jenem
pro vostudu
Zamáčknu slzu
ve voku
Můj pud je motor pokroku

Já jsem ten homo consumens
co se teď na něj
všecko hází
Já jsem ten homo consumens
Kydají na mě
bláto frází
Kdybych nic nechtěl
chytráci
kdekdo by přišel vo práci

- z čeho si dělá autor legraci?
- zkuste se zamyslet nad tím, co vlastně znamená text-appeal, čím se autor inspiroval?
- proveďte jazykový rozbor ukázky

Jaroslav Seifert – Morový sloup

Život – to je těžký, strastiplný let
stěhovavých ptáků
do krajín, kde je každý sám.
A nikdy nazpátek.
A všechno, co jsi nechal za sebou,
trápení, smutky, všechna zklamání
zdají se lehčí,
než je tato samota,
kde není žádné útechy,
která by trochu zkonejšila
uplakanou duši.

- jaký životní pocit popisuje lyrický subjekt?
- najděte v textu obrazné vyjádření

Písničkáři – připomeňte si, kdo je to písničkář

Karel Kryl (1944-1994)

Písničkář a básník, který po roce 1968 vystupoval s ostrými kritickými texty, ve kterých odsuzoval ruskou okupaci a neschopnost Čechů se bránit. Emigroval do SRN, po revoluci se vrátil zpět do Čech. Své texty shrnul do díla **Kniška Karla Kryla** (vyšlo v exilu). Reaguje na politické a společenské události, kritizuje své současníky, ale také politické hlavy státu. Jeho písně se staly velmi oblíbenými, některé zlidověly, jiné se přezpívávají dodnes (Landa). Stal se symbolem odporu proti režimu.

4. Karel Kryl – Pasážová revolta

Nosíme z módy kopretiny
čímž okrádáme stáda
a vůl — kdys jméno obětiny
je titul kamaráda
Na obou nohách Vietnamku
a jako komfort hlavu
Na klopě placku jak psí známku
Znak příslušnosti k davu

I naše generace
má svoje prominenty
Program je rezignace
a facky argumenty
Potlesk je k umlčení
a pískot na pochvalu
a místo přesvědčení
jen pití piva Z žalu

Pod zadkem stránku Dikobrazu
vzýváme Zlaté tele
Sedáme v koutcích u obrazů
Čekáme Spasitele
Cívíme lačně na měďáky
My — Gottwaldovi vnuci
A nadáváme na měšťáky
tvoříce — Revoluci

I naše generace
má svoje kajícíky
a fízly z honorace
a skromné úředníky
a tvory bez svědomí
a plazy bez páteře

a život v bezvědomí
a lásku K nedůvěře

Už nejsme nejsme to co kdysi
Už známe ohnout záda
Umíme dělat kompromisy
a zradit kamaráda
A vděční dnešní Realitě
líbáme cizí ruce
A jednou zajdem na úbytě
z té smutné revoluce

I v naší generaci
už máme pamětníky
a vlastní emigraci
a vlastní mučedníky
A s hubou rozmlácenou
dnes zůstali jsme němí
Ne — nejsme na kolenou
Ryjeme drškou v zemi!

→ jakým způsobem Karel Kryl promlouvá a ke komu?

Karel Kryl – Anděl

Z rozmláceného kostela
v krabici s kusem mýdla
přinesl jsem si anděla
Polámali mu křídla
Díval se na mě oddaně
já měl jsem trochu trému
tak vtiskl jsem mu do dlaně
lahvičku od parfému

A proto prosím věř mi
chtěl jsem ho žádat
aby mi mezi dveřmi
pomohl hádat
co mě čeká
a nemine
co mě čeká
a nemine

Pak hlídali jsme oblohu
pozorující ptáky
debatující o Bohu
a hraní na vojáky
Do tváře jsem mu neviděl
pokoušel se ji schovat
To asi ptákům záviděl
že mohou poletovat

A proto prosím věř mi
chtěl jsem ho žádat
aby mi mezi dveřmi
pomohl hádat
co mě čeká
a nemine
co mě čeká
a nemine

Když novinky mi sděloval
u okna do ložnice
já křídla jsem mu ukoval
z mosazné nábojnice
A tak jsem pozbyl anděla
on oknem odletěl mi
však přítel prý mi udělá
nového z mojí helmy

A proto prosím věř mi
chtěl jsem ho žádat
aby mi mezi dveřmi
pomohl hádat
co mě čeká
a nemine
co mě čeká
a nemine

→ interpretuje báseň Anděl

Použitá literatura

Žáček, J.: *Text-appeal*. Praha: Československý spisovatel, 1990
Kryl, K.: *Kniška Karla Kryla*. Praha: Mladá fronta, 1990
Seifert, J.: *Morový sloup*. Praha: Československý spisovatel, 1984